

BOEKBESPREKINGEN

Verhandeling van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde. XLI. Inleiding tot de *Medische Statistiek*, Deel I. H. DE JONGE, *Fundamentele begrippen en technieken. Verdelingsvrije methoden.*

In de reeks „Verhandelingen van het Nederlands Instituut voor praeventieve Geneeskunde” verscheen als nr. 41: „Inleiding tot de Medische Statistiek” deel I, door H. DE JONGE.

Voor hen die de moeite hebben genomen – een moeite overigens die ruimschoots werd beloond – de jongste cursus van de W.T.A. bij te wonen, is de schrijver geen onbekende. Zij hebben hem leren kennen als een buitengewoon vlot en enthousiast spreker en een kundig docent, die de gave bezit moeilijke problemen eenvoudig te stellen en deze voor geïnteresseerden duidelijk uiteen te zetten. Dit boek, dat volgens het voorwoord bestemd is voor artsen en andere werkers op biometrisch gebied, die kennis willen nemen van de statistische technieken voor het analyseren van waarnemingsuitkomsten, vertoont deze eigenschappen eveneens, waarbij nog komt dat het zeker in een behoefte voorziet.

Nog altijd worden er onderzoeken opgezet en verschijnen er publikaties die de toets der kritiek niet kunnen doorstaan, hoewel, bij de „bewijsvoering” van de statistiek wordt gebruik gemaakt. Reeds in de inleiding wijst schrijver op het eminente belang van een gedegen planning en de daaruit resulterende goede proefopzet. Er behoort een symbiose te zijn tussen proefopzet en statistiek. Bestaat deze niet dan zal men uiterst voorzichtig moeten zijn met het trekken van conclusies uit waarnemingsmateriaal dat niet doelgericht is verzameld – zelfs als dit op adequate wijze statistisch wordt verwerkt.

Het boek is in twee afdelingen onderverdeeld. In de eerste worden de fundamentele begrippen en methoden behandeld. Achtereenvolgens passeren de revue: proefopzet en statistiek – het aselekt trekken van steekproeven en het aseleteren – het reduceren van waarnemingsuitkomsten – de beginselen van de kansrekening en een inleiding tot de toetsing- en schattingstheorie.

De tweede afdeling bevat de verdelingsvrije methoden.

- a. de kwalitatieve verdelingsvrije toetsen
- b. de kwantitatieve verdelingsvrije toetsen en
- c. de toetsen tegen verloop in een waarnemingsreeks en tegen verloop in meerdere steekproeven.

Tenslotte in de bijlagen de gebruikelijke tabellen-verzameling en een overzicht van enkele begrippen uit de elementaire algebra.

Al met al een boek dat een ieder kan worden aanbevolen en dat speciaal door allen, die zich met wetenschappelijk werk bezig houden, grondig zou moeten worden bestudeerd.

Toch meent recensent dat het in de meeste gevallen aanbeveling verdient om bij de aanvang van een onderzoek, waarin de statistiek een rol zal gaan spelen, planning en proefopzet met een deskundige te bespreken, ten einde teleurstelling, fouten en nutteloze arbeid te voorkomen.

Tenslotte zij belangstellenden meegedeeld dat het boek kan worden besteld bij het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde, Wassenaarseweg 56, Leiden. Gironummer 202277. Kosten f 22,—.

A. A. D. DERKSEN

Verslag over 1957 van de Geneeskundig Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid.

In de uitgave: april 1959 van de Verslagen en Mededelingen betreffende volksgezondheid komt bovengenoemd verslag voor waaraan wij het volgende ontlenen met betrekking tot de uitoefening van de tandheelkunst.

„Na de uitvoerige beschouwing in het vorige jaarverslag over de tandheelkundige verzorging in het algemeen, waarbij speciaal aandacht gevraagd werd voor kleuterbehandeling en schooltandverzorging, moeten we in het verslag over 1957 slechts constateren dat er op deze laatste gebieden geen of zeer weinig vorderingen zijn gemaakt en dat in het kader van de algehele volksgezondheid de tandheelkunde onvoldoende „bevorderd” is.

„Ten aanzien van de kleutertandverzorging kan worden gezegd dat er nog maar steeds één plaats in Nederland is waar – dank zij de Ned. Vereniging voor Mond- en Tandhygiëne „Het Ivoren Kruis” – getracht wordt systematische controle en behandeling door te voeren en waar gegevens verzameld worden en bekend gemaakt.

„Daaruit is gebleken dat in 1948 nog 29% van de kleuters van deze kleuterscholen een gaaf melkgebit hadden maar dat dit percentage in 1957 gedaald was tot 17%, m.a.w. de toch al zeer slechte gebitstoestand van het Nederlandse volk is – voor zover mogelijk – nog slechter wordende.

„Ditzelfde verschijnsel valt ook waar te nemen in de schooltandverzorging waar geconstateerd kan worden dat het zgn. vullingsgetal stijgende is, dus stijgende cariesfrequentie. Dit betekent dat de hoeveelheid tandarts-mankracht, die toch reeds in te geringe hoeveelheid beschikbaar is, nog uitgebreid zou moeten worden, hetwelk niet mogelijk blijkt te zijn, waardoor de diensten voor schooltandverzorging of niet twee maal per jaar rond komen of gedwongen worden één of meer hoogste klassen alleen te controleren en naar de huistandarts te verwijzen, terwijl een andere „zwarte” zijde van dit gebrek aan mankracht is, dat de zo hoogst nodige voorlichting, instructie en propaganda-mondverzorging evenmin tot uitvoering komt.

„Het directe gevolg hiervan is ook dat de oprichting van diensten of stichtingen voor schooltandverzorging geremd wordt en in het verslagjaar kwamen er dan ook maar enkele diensten bij.

„Op het terrein der tandheelkundige verzorging van ziekenfondsverzekerden kan slechts geconstateerd worden dat de voorziening door het zeer betreuwenswaardige conflict vijf maanden praktisch heeft stil gestaan. Na de uitspraak van de Commissie van Arbitrage kon op 1 september de verzorging weer voortgaan, zij het op de oude basis van de verstrekkingen.

„Wijziging van het zgn. „verstrekkingenpakket” t.w. verleggen van het zwaartepunt naar de jeugd (zie verslag 1956) kon in het verslagjaar nog niet worden bereikt.

„Met voldoening kan worden geconstateerd dat in het verslagjaar krachtig werd opgetreden tegen de onbevoegde uitoefening en aan de hand van de wet op de tandheelkundige inrichtingen, tegen de zgn. tandheelkundige inrichtingen.

„Het is desalniettemin verontrustend dat nu weer uit Italië activiteiten gemeld worden van een Nederlander (niet arts of tandarts) die daar beweert een „patent” te hebben op een „gebitsprothese” en dit patent te koop aanbiedt. Ook in Italië wordt zodoende de Nederlandse naam geschaad.

„Het T.N.O. waterfluorideringsexperiment te Tiel werd voortgezet en de verwachting, dat ook in Nederland een cariesreductie aantoonbaar zal zijn, schijnt niet uitgesloten.”

Blijkens een bijgevoegd staatje bedroeg het aantal praktiserende tandartsen op 31 december 1957 in totaal 2403, het aantal tandheelkundigen 73 en dat van de rustende tandartsen 134.

The Year Book of Dentistry 1958 - 1959 Uitgave: The Year Book Publishers Inc. Chicago. 492 blz. Prijs: geb. f 28,15.

In de reeks van 16 praktische geneeskundige jaarboeken is wederom de tandheelkunde vertegenwoordigd met de bekende uitgave, die de stand van de desbetreffende wetenschappelijke literatuur opgemaakt bevat in de vorm van een uitgebreide verzameling resumés van door de redacteurs belangrijk en representatief geachte tijdschriftpublicaties.

Als gebruikelijk zijn zij bijeengebracht conform de verschillende onderdelen der tandheelkunde, in objectieve samenvatting van de inhoud van met name vermelde artikelen. De waarde ervan wordt verhoogd door de merendeels critische aantekeningen aan het eind, van de redacteur van de desbetreffende rubriek. Hierdoor wordt voor de lezer het juiste accent gelegd. De namen dezer redacteurs: TYLMAN (pro thetiek), KEYS (conserverende tandheelkunde), KNUTSON (profylaxe en preventie), NOYES (orthodontie), ROBINSON (pathologie en mondziekten) en WALDRON (mondchirurgie) zijn een waarborg voor doeltreffende en representatieve keuze, zomede waardevol persoonlijk oordeel aangaande de conclusies waartoe hun onderzoek de auteurs heeft geleid.

Wat in de „verslagperiode” de geesten heeft bezig gehouden – en nog houdt – vindt in de inhoud van het Year Book getrouwe afspiegeling. Als voorbeeld zij genoemd het vraagstuk der hoge rotatiesnelheden, waaraan niet minder dan 40 pagina's, door tabellen en grafische voorstellingen toegelichte excerpten, zijn gewijd.

Wie zich op eenvoudige, tijd- en energiesparende wijze wil verdiepen in een overzichtelijke bundeling van de meest recente vakliteraire publicaties en ten dele reeds verworvenheden, vindt hier een licht hanteerbare vraagbaak voor wat in de merendeels angelsaksische tijdschriften aan essentieels naar voren is gebracht.

P. H. BUISMAN